

SPREČAVANJE PRANJA NOVCA: OSNOVE

Dio 5: Porezno savjetovanje

Porezno savjetovanje je jedna od usluga koje računovođe najčešće pružaju, te moraju biti svjesne i paziti na različite načine na koje se te usluge mogu zloupotrijebiti za pranje novca. Strukturiranje poreza se može iskoristiti za prikriivanje protuzakonito stečene dobiti ili za utaju poreza na zakoniti prihod. Računovođe koje pružaju usluge savjetovanja o postupanju prema poreznim propisima mogu otkriti da njihovi klijenti žele prikazati lažnu zaradu ili imovinu.

Kako kriminalci zloupotrebljavaju usluge poreznog savjetovanja

Neke od struktura uspostavljenih da pruže porezne olakšice omogućuju i premještanje imovine ili gotovine, što može uključivati i protuzakonito stečena sredstva.

Kriminalci se mogu pretvarati da traže porezni savjet kako bi imovinu stavili izvan dometa da izbjegnu buduće obveze.

Postupci zakonitog umanjivanja poreznih obveza lako mogu voditi utaji poreza. Zarada od utaje poreza predstavlja protuzakonito stečena sredstva pa bi, prema tome, povezanost profesionalnog računovođe s njima mogla predstavljati pranje novca.

I sam porezni sistem se može zloupotrijebiti za legaliziranje protuzakonito stečene dobiti kroz plaćanje poreza na tu dobit kao da potiče od zakonitog poslovanja.

Kako izgleda pristup zasnovan na rizicima

Kod pružanja usluga poreznog savjetovanja, profesionalni računovođa bi trebao razmotriti:

- koje komercijalne, porodične ili lične razloge bi klijent mogao imati da poreze isplanira na dati način;
- ko će imati koristi od toga;
- da li je klijent ranije kršio porezne propise, odnosno bio predmet istrage poreznih organa za prijevare;
- da li vjerovatnoća da će plan oporezivanja biti uspješan ovisi o toliko nerealnom tumačenju poreznih propisa da se rizikuje da poprmi obrise porezne utaje;
- da li će porezne usluge uključivati jurisdikcije koje se smatraju područjima visokog rizika za pranje novca (*FATF* objavljuje popis takvih zemalja);
- da li će porezne usluge podrazumijevati uspostavu toliko složenih struktura da će u konačnici biti teško identificirati stvarne vlasnike.

Programi dobrovoljnog postupanja prema poreznim propisima (koji mogu nositi i naziv „porezna amnestija“) mogu na poseban način biti zloupotrebjeni za pranje novca. Računovođe uključene u pružanje usluga povezanih s takvim programima bi trebale proučiti dokument *FATF*-a [„Najbolje prakse upravljanja implikacijama programa dobrovoljnog postupanja prema poreznim propisima po borbu protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti“](#).

Primjer porezne utaje

Računovođa angažiran da dugoročnom imućnom klijentu pruži usluge savjetovanja o poštivanju poreznih propisa je od klijenta zatražio više podataka o prihodima koji su tokom godine proistekli iz novog ulaganja i klijent ga je povezo sa svojom savjetnicom za ulaganje.

Kada je kontaktirao, savjetnica ga je pitala: „Poslat ću Vam presjek. Da li želite i podatke o bankovnim računima u Švajcarskoj?“ Računovođa nikad ranije nije čuo za te račune i prihod preko tih računa nije bio uvršten u porezne prijave koje je pripremio za klijenta. Nakon što je upitao savjetnicu da li se radi o novim računima, odgovorila mu je: „Ne, ima ih već duže vrijeme. Tačnije, otvorio ih je prije oko deset godina kada je nakon očeve smrti dobio prihod od prodaje imanja u Italiji“.

Upitan za bankovne račune u Švajcarskoj, klijent je odgovorio da nije smatrao da te prihode treba uvrstiti u porezne prijave, štaviše da ih treba držati izvan vidokruga Porezne uprave kako ne bi tražili izmirivanje obveza povezanih s nasljedstvom.

Nakon što je računovođa objasnio klijentu da moraju korigirati situaciju, kako u vezi s neprijavljenim prihodom, tako i u pogledu obveza povezanih s nasljedstvom, klijent je obećao da će to riješiti, ali to nije napravio ni nekoliko mjeseci kasnije, iako ga je računovođa u više navrata napominjao. Prihodi preko računa u Švajcarskoj nisu bili uvršteni ni u narednu poreznu prijavu koju je računovođa izradio za klijenta.

Računovođa je odlučio da više ne želi raditi za klijenta jer bi to značilo svjesno pomagati činjenje porezne utaje i podnio je prijavu Odsjeku za financijski kriminal.

Najčešći znakovi upozorenja

- Klijent ili neki od njegovih savjetnika daju natuknice da su sakrili bitne informacije od poreznih vlasti, odnosno da su prikazali lažne ili nepotpune podatke
- Sve se odvija s neprimjerenom tajnovitošću koja prelazi uobičajenu zaštitu povjerljivosti podataka ili se radi o neuobičajenom ugovornom odnosu
- Nije jasno ko su primarni stvarni vlasnici imovine ili subjekata
- Postoji povezanost s politički eksponiranim osobama
- Postoje negativni izvještaji medija o klijentu ili o njegovim/njenim suradnicima

Primjer strukturiranja poreza

Odvjetnik kog je računovođa sreo nekoliko puta ga je upoznao s novim klijentom. Klijenta, g-dina. Xaviera, je opisao kao uspješnog poslovnog čovjeka iz Južne Amerike koji traži savjet u pogledu strukturiranja svoje imovine prije nego se prijavi kao porezni obveznik u jurisdikciji računovođe.

Na uvodnom sastanku s g-dinom. Xavierom, računovođa se raspituje o tome čime se bavi i o njegovom financijskom uspjehu, pri čemu je g-din. Xavier daje izuzetno neodređene odgovore i objašnjava da većina novca dolazi od prodaje luksuzne robe u koju ga je uključio brat.

Navodi i to da mu je veoma bitno da struktura koja se uspostavi bude privatna i da ne bude moguće otkriti da je on stvarni vlasnik imovine, naročito u zemlji iz koje dolazi i gdje bivši poslovni saradnik njegovog brata pokušava izazvati probleme lažnim tvrdnjama da zloupotrebljavaju radnike u rudnicima. G-din. Xavier je rekao i to da sve mora biti završeno čim prije jer je već podnio molbu za izdavanje vize.

Obzirom na nedovoljno informacija o izvoru bogatstva koje je g-din. Xavier bio spreman pružiti, njegovo insistiranje na tajnosti i pritisak da se postupak ubrza, računovođa je procijenio da bi rad za njega za sobom povlačio neprihvatljiv stepen rizika pranja novca.

Računovođa je podnio prijavu o sumnjivom djelovanju nadležnom Odjelu za financijski kriminal.

* Napomena: Imena i jurisdikcije su izmijenjene u funkciji zaštite povjerljivosti podataka.

Kada odbiti angažman

- Kada je očito da klijent namjerava utajiti porez, lagati poreznim organima ili ih navoditi na pogrešne zaključke. Profesionalne računovođe su dužne poštovati sve primjenjive porezne zakone i druge propise i ne smiju biti povezani s lažnim prikazivanjem podataka.
- Kada sumnjate da klijent porezne olakšice koristi da bi prikrio svoje stvarne namjere da protuzakonito stečena sredstva uvede u redovnu korporativnu ili drugu strukturu.

Prijavlivanje sumnjivog djelovanja

Ukoliko posumnjate da je klijent počinio poreznu utaju ili da bi mogao imati protuzakonito stečenu imovinu, možete se odlučiti da to prijavite nadležnim organima za financijski kriminal. U pojedinim jurisdikcijama profesionalne računovođe to čak imaju zakonsku obvezu napraviti.

DODATNA POMOĆ

„Vodič iz primjene pristupa zasnovanog na rizicima za računovodstvenu profesiju“ FATF-a nudi opća uputstva za borbu protiv pranja novca, a detaljnije informacije o domaćim uvjetima, uključujući regulatorne zahtjeve, možete zatražiti od svoje profesionalne računovodstvene organizacije.

529 Fifth Avenue, New York 10017
www.ifac.org | +1 (212) 286-9344 | [@ifac](https://twitter.com/ifac) | [in](https://www.linkedin.com/company/ifac) company/ifac

www.icaew.com
[@icaew](https://twitter.com/icaew) | [in](https://www.linkedin.com/company/icaew) company/icaew

Ovo izdanje Osnove: Sprečavanje pranja pranja novca, Dio peti: Porezno savjetovanje, kojeg je u februaru 2021. na engleskom jeziku objavio International Federation of Accountants, u septembru 2023. je na bosanski jezik preveo Savez računovođa, revizora i finansijskih radnika Federacije BiH (SRRiF-FBiH) i umnožava ga uz dopuštenje IFAC. Odobreni tekst svih IFAC publikacija su ona izdanja koja je IFAC objavio na engleskom jeziku. IFAC ne snosi odgovornost za ispravnost i potpunost prijevoda, niti za postupanje koje bi moglo proisteći iz njega.

Tekst na engleskom jeziku Osnove: Sprečavanje pranja pranja novca, Dio peti: Porezno savjetovanje © 2021. IFAC. Sva prava pridržana.

Tekst na bosanskom jeziku Osnove: Sprečavanje pranja pranja novca, Dio peti: Porezno savjetovanje © 2023. IFAC. Sva prava pridržana.

Izvorni naslov: Anti-Money Laundering, The Basics: Installment 5 - Tax Advice (February 2021)

Obratite se na Permissions@ifac.org za dopuštenje za reprodukciju, pohranu ili prijenos ili za izradu drugih slične upotrebe ovog dokumenta